

Unirea

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

REDACTOR RESPONSABIL:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 180 Lei
Pe 6 luni . . . 90 Lei
Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Parturiunt montes...

„Opera“ dlui Jacques Paleologu despre unirea bisericilor românești și părerea dlui G. M. Ivanov despre această „operă“.

(=) Din cele ce s'au scris aici în numărul dela 24 Iulie c. sub titlul: „Cum te poți face de răs“, cititorii noștri își mai aduc poate aminte, că ziaristul mirean dela Cluj, care a scutit de numele *J. Paleologu* și care — cum spuneam și atunci — „în ceasurile sale libere, se vede, și preocupări de ordin bisericesc“, a scos acolo o carte intitulată „Biserica unică românească“, pe care d. G. M. Ivanov, un coleg al său din redacția ziarului „Biruința“, a știut s'o lanseze printr'un articol publicat în subsolul aceluia ziar. Iși vor mai reaminti probabil și de împrejurarea, că nu prea eram înecantați de această lansare a dlui Ivanov, în care lucrarea autorului se prezintă ca o nouă și însemnată etapă în calea mișcării unioniste și asta pe motivul că în ea s'ar fi adus o contribuție „foarte rară“, nu de „adevăr“, ci de „atitudine“, care — după părerea recenzentului — singură mai poate fi socotită ca având importanță în această chestiune.

Arătăm atunci — fără a cunoaște contribuția dlui Paleologu, care încă nu ni-se trimisese —, că ceea ce spunea d. G. M. Ivanov despre „legea strămoșească“, o „sinteză a elementului religios și al celui național“, din care trebuie eliminat „orice element de dogmă“, care nu intră în noțiunea ei „psihohistorică“, va fi poate și ea o „atitudine“, dar că — ales în forma deosebit de încălțată în care se înfățișă — această atitudine nu numai că nu are darul de-a duce vzeodată la înfăptuirea unității noastre religioase, ci reușește, mai curând, să compromită pe oricine înțelege să-i dea importanța pe care n'o are.

Șirele noastre au tulburat liniștea senină a dlui G. M. Ivanov și — bucuros, probabil, și poate umplea coloanele „Biruinței“ cu probleme de mare „actualitate“ — s'a îmbrăcat pe deantregul în „zale și fier“, deschizând, cu o atitudine de adevărat cruciat al ortodoxiei, luptă din cele mai grele împotriva „doctozilor hirotoniți dela Blaj, cari flanchează deoparte și de cealaltă antetul Unirii“. Ca răspuns la mica noastră însemnare, d. G. M. Ivanov și-a propus să arate: „Întâiu, că soluția simplificării, legea strămoșească, e acceptabilă pentru creștinii inutil desbinați; al doilea, că mirenii au acelaș drept de-a se ocupa, discutând, clarificând, treburile bisericești, ca orice preot și ca orice doctor în teologie; al treilea, că termenul „psihohistoric“ nu poate fi aplicat și nu poate mai ales blegi (!) pe acelaș termenat patru, cinci, clase de liceu; al patrulea, că — Adevărul absolut fiind Hristos — tot ce s'a putut formula în dogmele și etern neschimbate despre El, s'a

spus și s'a formulat de sinoadele ecumenice, așa încât o neînțelegere ulterioară între ceice cred în El, relativ la raporturile lui cu Tatăl și cu Spiritul sfânt, nu purcede dintr'o necesitate spirituală de a complecta un neajuns de comprehensiune“.

Și d. G. M. Ivanov s'a și executat, scriind până acum nu mai puțin decât trei articole, chilometrice, cărora — după programul nici pe departe nu este încă exhaustat, lipsind mai ales partea cu termenul „psihohistoric“ — nu-i eschis să mai adaugă pe atâtea, dovedind cu vârf și îndesat că mirenii „au și ei dreptul de-a se ocupa de chestii bisericești.“

Nime n'a negat mirenilor acest drept — și aluzia noastră la calitate de ziarist „mirean“ a dlui J. Paleologu nu trebuia să dea dlui G. M. Ivanov truda și oboseala unui întreg articol —, dar chestia e, dacă acestia au, ori nu, *competența* de-a se ocupa de problemele destul grele chiar și pentru un „doctor în teologie“, cuprinse în ceea ce se cheamă revelația creștină. Și aici nu era doar vorba de Gogol, Dostoievski, ori Tolstoi — ale căror contribuții de ordin religios știm totuși că nu pot forma, probabil nici pentru d. G. M. Ivanov, catehismul creștinătății —, și nu aveam de-a face nici cu un d'alde Soloviev, ori chiar Ciadaev, ci ne găsim pur și simplu în fața unei încercări literare — prima dacă nu ne înșelăm — a dlui *Paleologu*, despre care nu știam că are și preocupări de ordin bisericesc, și în fața recenziei curioase și „bizare“ a dlui G. M. Ivanov, care, deastădată cel puțin, s'a dovedit că nu prea își poate reclama dreptul de-a sta alături de aceia pe cari îi citează. Recenzia dsale, de care ne-am ocupat mai dăunăzi, și tot ce a scris până acum în merit pe marginea însemnării noastre de atunci, mai cu seamă însă elucubrațiile sale din ultimul articol intitulat „Adevăr și atitudine“, în care afirmă, că „*toți* (deci și ortodocșii dsale!) *suntem în afară de Hristos și în plină minciună*“, sunt atât de departe de „adevăr“, încât pe urma acestei „atitudini“, probabil tot „psihohistorice“, chiar de loc nu ne putem simți îndemnați de-al număra între aceia cari, pe lângă „dreptul“, pe care nu îl putem contesta, mai au și *competența* de-a se ocupa, fără primejdia „de-a se face de răs“, de problemele mari ale creștinismului.

Cum însă dsa nu ne-a dat încă în chestia abordată întreaga sa contribuție, ne rezervăm dreptul de-a mai reveni eventual asupra teoriilor sale *relativiste*, constatând deocamdată — și-l rugăm să nu se supere, fiindcă, cu toate invectivele puțin creștinești ce ne-a adus, noi am înțeles să ne păstrăm întreg calmul —, că

din toată frământarea de până acum a „marilor munți“ n'a ieșit decât un . . . „ridiculus mus“.

Și aceasta n'o spunem numai despre „atitudinea“ lipsită de orice „adevăr“ a dlui G. M. Ivanov, ci — chiar cu temeiu îndoit — și despre *cartea dlui J. Paleologu*, care a prilejit această „atitudine“. Anunțată cutoba cea mare în toate publicațiile gazetarilor prietini (am numit: „Biruința“, „Țara noastră“ și „Cosinzeana“), lucrarea de abia 24 pagini a dlui J. Paleologu nu este în realitate decât o *foarte slabă compilație de locuri comune*, lipsită chiar și de calitatea de-a fi redat măcar exact, și într'o formă cât de cât nouă, rezultatele cuprinse în orice manual de școală secundară.

Citind-o îți face impresia, că autorul ei, care habar n'avea, se vede, de biserica noastră și de istoria ei, răsfoind aici la Blaj câteva „Sematisme“ și ceva din lucrările lui Bunea, a crezut că, atacând o chestie desigur foarte importantă, poate să treacă la nemurire cu cele câteva pagini de naivități și ineptii, cari nu merită măcar onoarea unei discuții și combateri serioase. Cu toate acestea, de cumva ni-se va cere, suntem gata să-i dăm această onoare, pentru a pune în deplină lumină adevărul cuvintelor din fruntea acestor șire: Parturiunt montes... Atât deocamdată.

Apropos de „Cazul dela Hamba“. Intr'o vreme, când, în legătură cu parohia și credincioșii noștri dela Hamba, în apropierea nemijlocită a Sibiului și la sugestiile atât de evidente ale mitropoliei ortodoxe de acolo, se patreceau lucruri ca cele cunoscute din numărul ultim al acestei foi, „*Telegraful român*“ publică, sub titlul „*De necrezut*“, următoarele șire vrednice a fi puse alături de cazul dela Hamba:

„Comitetul agrar prin decisul de sub Nr. 538/1926 a împroprietărit biserica greco-catolică din comuna Poiana (județul Hunedoarei) cu 34 jugăre — și anume: 10 pentru biserică, 16 sesiune parohială și 8 jugăre sesiune cantorală —, cu toate că în *numita comună nu există nici preot gr.-cat. nici biserică și nici un suflet gr.-cat.* Pământul dat gr.-catolicilor neexistenți s'a luat din pământul, în care erau împroprietăriți credincioșii noștri de 2 ani. Organele subalterne s'au grăbit a executa decisul comitetului agrar — a preda pământul în posesiunea protopopului gr.-cat. din Geoagiu —, iar pe credincioșii noștri a-i scoate din pământul lucrat și sămănat de ei.

„Asupra acestui caz de crasă superficialitate, pe care de astă-dată ne reținem de a-l înfiera după cum merită — vom reveni.“ —

Vre-un specialist în chestiunea „Luminei cele adevărate“ dela „Cib și Poiana“ — unde credincioșii noștri au fost supuși mai dăunăzi, la cunoscutul martiriu înscenat de I. Preasfințitul mitropolit al Sibiului și de oamenii săi —, se burzaluiește deci în toată regula, făcând pe grezavul, și, insinuând că ar fi în situația de-a da „acestui caz de crasă superficialitate“ infie-

rarea meritată, promite a reveni... probabil într-o nouă ediție a faimoasei tipărituri scorobeșiene.

Că, ce este acuma la această Poiană din județul Hunedoara, nu știm. Ne mai aducem însă foarte bine aminte de cele petrecute acolo (și în Cibul învecinat), în legătură cu descinderea ceremonioasă a Preasfințitului dela Sibiiu, care voia probabil să arate, că pe unde trece cu magica sa putere »neodihnită«, foc și pârjol se alege din toate înjghebările vremelnice ale »papistășismului uniat«, înfrățit, chipurile, cu d'alde Zadravetz de pe malurile Dunării... maghiare. Dar lucrurile n'au mers — cum se știe — chiar strună și credincioșii noștri n'au înțeles să poată fi trecuți numai așa din senin, la dorința și porunca cutărui pretoraș din Geoagiu, în apele ortodoxiei răsboinice. Iar episcopia Lugojului a știut, se vede, să apere biserica și averea bisericească a acestora împotriva tuturor uneltirilor contrare, mai mult ori mai puțin preasfințite. Și dacă acum »Comitetul agrar« va fi venit să execute și pentru această parohie unită dispozițiile referitoare la întregirea sesiunilor parohiale și la înzestrarea cu pământ a bisericilor »naționale«, este numai o dovadă mai mult, că lozinca »suprimării bisericilor unite« nu prea a fost din cele mai norocoase.

Lucrul aceasta înseamnă însă o complectă înfrângere a celorce au lansat-o cu atâta îngâmfare și este aproape de mirat, că la împroprietărea de mai sus a bisericilor noastre din Poiana, »Scorobeșii« Sibiiului s'au putut stăpâni să nu spună, cel puțin deocamdată, decât ceace au spus. Că vor mai reveni, se prea poate și dorim să o facă, pentru a putea cunoaște și mai deplin arsenalul ascuns al celor ce ne-au dat »Cazul dela Hamba«

Să nu uite însă un singur moment, că dacă este ceva cu adevărat »de necrezut« este acest caz, pe care nici »Cibul și Poiana« n'au putut să-l întrecă.

Iarăși evoluția.

— Cuvântul unui preot din cura animarum.*) —

Semnificativa lozincă lansată de dl *Albinus*: „Să evoluăm și noi“, e foarte nimerită și e de tot actuală. În adevăr a sosit timpul, să atenuăm rigiditatea ritului și disciplinei orientale în conformitate cu spiritul timpului și cu exigențele noastre. Starea de azi nu mai poate dăinui. A menținea un rit rigid, dar în realitate a nu observa nici a zecea parte din el; a susținea o disciplină severă cu o mulțime de posturi, din cari însă aproape nu se ține nimic aievea — înseamnă cultul ipocriziei, a fariseismului, cari produc în masa credincioșilor nepăsare, indiferență și ireverență, tot atâtea rele, cari ne subminează terenul de sub picioare. Avem lipsă neamănată de evoluare pe bază de revizuire radicală, la care busola să fie principiul, singur ducător la scop: Mai bine puțin și bine, decât mult și rău (sau nicicum). Nu numai preoțimea și intelectualitatea, dar chiar și masa poporului însetoșează după forme liturgice scurte și după o disciplină de post, pe care s'o poată și ținea.

Revizuirea aceasta nici n'ar întâmpina prea mari greutate, căci i-ar sta în ajutor uzul. *Formele concretizate prin uz ar mai trebui reduse puțin după timp și trebuință, apoi uniformizate și așa editate.* În Euhologiu și Rituale să fie numai formele astfel stabilite; celea de până acum să fie cassate. Adevărat,

*) Credincioși promisiuni făcute, dăm și această părere a unui preot dela sate, din care reiese, că în cercurile preoțimii noastre din pastorație nevoia unei însemnate mișcări liturgice este tot atât de susținută, ca și la preoții cu îndeletniciri profesionale, trecând chiar anumite margini, peste cari, probabil, nu se va putea trece nicicând.

că Euhologiu actual ar scădea ca volum la jumătate, dar ar fi Euhologiu nostru mirean scurt, pe care l-am îndeplini cu însuflețire și ardoare și ne-am vedea scăpați de remușcările, ce-ți iau voia și — în cazul cel mai bun — te indispon, când vezi potopul de stihiri și ceremonii din Euhologiu călugăresc, pe cari a trebuit să le omiți, din simplul motiv, că n'ajunge timpul și plăcerea nimănui, ca să le faci.

Tot asemenea uzul va fi a se lua în considerare și ia *stabilirea disciplinei postului*, care să fie sever, numai să cuprindă zile puține și felul mâncărilor prescrie, să ție seamă de stările noastre climaterice și de împrejurările noastre de alimentație. Poporul muncește azi din greu o muncă istovitoare și nu poți pofti ca să postească aproape întreg anul și chiar în toiu muncilor de câmp, vara, când muncește din răsărit până în sfîntul soarelui. Nici nu-l poți obliga la alimente de post, pe cari nu le are, nu le produce și nu are modru să le câștige.

Problema predicării regulate, care e de e importanță radicală, se poate soluționa singur numai delăturând obstacolele, cari sunt: *Ceremoniile lungi*. Care fizic și spirit, mai are poftă, ca după ceremonii de 2—3 ore, să mai și vorbească, și dela care auditor, obosit și el în celea 2—3 ore, mai poți pofti să te și asculte? Predica e act esențial, iar ceremoniile sunt de mai puțină importanță. Soluția e clară: Să se sacrifice din acestea pentru esențial și am evoluat. *Utrenia* să se reducă la câteva cântări mai însemnate trebuitoare pentru vremea pregătirii darurilor. Din *s. liturghie* să se omită repețirile atât la ectenii cât și la rugăciuni și celea ale catehumenilor, tinzând ca liturghia să fie cât de scurtă. Cu atâta va fi slujită și ascultată mai vioiu, va fi mai impresionantă și va aduce roade mai bogate. Predica să se țină numai după evanghelie, pentru nexul ce trebuie să fie între predică și cuvântul lui Isus, și pentru că mântuind preotul predica, să poată cu mai mare atenție săvârși s. jertfă. Făcându-se aceste prescurtări, preotul va avea voie la predică, iar auditorul încă nu va fi prea obosit pentru a-l putea asculta cu folos.

Igienizarea cuminecării imperios o cere reverința, bunul simț și gust. Cuminecarea cu lingurița lasă în aceasta privință foarte mult de dorit și absolut nu e acomodată. Prin ingredientele de salivă, apucate cu lingura din gură în gură și trecute în potir nu numai se profanează sf. cuminecătura, ci se face un fel de scrobeală, la care și numai privind te umple greața și teama justă de infecție. Cuminecarea în acest chip disgustă nu numai pe intelectuali, ci chiar și popor. Igienizarea ei se impune și mă mir mult, că un cler cult ca al nostru, a lăsat aceasta într'atâta. Măcar igienizarea se poate face — după a mea părere — foarte ușor și fără alterarea prescrișelor liturgiconului. Și iată cum:

Să se abandoneze lingurița și în locul ei să se introducă bețișoare de brad ascuțite, în forma și lungimea scobitoarelor de dinți, urmându-se în modul următor: După ce preotul scoate agnețul, din un oarecare corn al prescurei, paralel cu coaja, taie o felle miezoasă, care cu miez cu tot să aibă o grosime de 1/2 cm., îi dă o formă pătrată regulată, apoi o dă în dă dealungul și în curmezis în pătrate mici de câte 1/2 cm.² rezultându-i tot atâta cubi mici, fiecare de mărimea unei optimi din un cm³. Din acestea să facă pomenirile prescrite și celea private și apoi să așeze pe disc atâtea câte reclamă numărul cuminecanților. Firește, după numărul cuminecanților va trebui să taie, în felul de mai sus, 2 sau și mai multe felii. În potir pune numai vin puțin, cât adecă va fi de

lipsă ca să înmoaie părticelele. La vremea cuminecării, dacă n'are concelebranți nici cuminecanți, preotul se cuminecă dupăcum e prescriș, bând din potir. Dacă însă are concelebranți ori și numai cuminecanți, pentru a ocoli escepțiile de igienă, nu bea din potir, ci procedează în felul următor.

Dacă are concelebranți, părțile din agneț le împarte în atâtea părți, câți sunt preoții și apoi și el și fiecare preot în șir, ia câte-un bețișoaș — cu cari să se provadă fiecare altar în cantitate trebuitoare —, îl înfige în părticeaua de pe disc și-apoi o încinge cu grige în sfântul potir și o ia în gură, depunând bețișoașul uzat pe o tavă, ținută pe altar în acest scop. Dacă are cuminecanți, atunci după ce s'a cuminecat în felul descris, pune în potir numărând de pe disc atâtea părticele, câți are de cuminecat consumând restul părticelelor și strângând sfârmăturile de pe disc și antimis cu buretele. Grijește ca părticelele din potir să se înmoaie cu vin, ceea ce o poate face clătărind potirul. La cuminecarea poporului îi va ținea cineva o tavă cu bețișoașele nefolosite și alta tavă pentru celea uzate. Pentru fiecare cuminecant va lua alt bețișoaș, îl va înfige în câte-o părticea din potir și apoi cu grije o va introduce în gura cuminecantului, care va sta înaintea potirului cu ștergurița sub bărbie. Bețișoașul uzat îl va pune pe tava, ce-i va sta la îndemână. La sfârșitul liturghiei bețișoașele uzate, atât a preoților cât și a cuminecanților, preotul le va arde. Tot așa va proceda la cuminecarea bolnavilor.

În felul acesta — socot eu — nici cuminecarea nu se profanează prin ingredientele grețose, nici preotul, nici cuminecanții nu pot avea scrupuli și escepții de igienă. Ritul nu se alterează și chiar pentru aceea introducerea ei s'ar putea efectua fără greutate, și ar fi bine primită de toată lumea. Costul bețișoașelor e atât de bagatel, că nici nu poate fi luat în seamă.

Igienizarea reclamă apoi și *prohodul și maslul*. Maslul astăzi de regulă îl face preotul singur. Cu drag ai sta în ajutorul celui bolnav, dar te îngrozești când ești chemat, numai pentru ceremonialul fără rând lung, care nu numai te obosește, ci te ține fără rost, într'un loc de molipseală și infecție, vremea prea îndelungată. Din punct de vedere igienic ar fi conștient, că la conferirea maslului să se omită toate ceremoniile, reținându-se numai binecuvântarea olivei, rugăciunea de ungere și unsul odată. Și atât. Așa l-ai face cu plăcere și chiar și bolnavii l-ar pofti mai cu drag*).

Cu reducerea ceremoniilor s'ar împușina numărul cântărilor, cea ce ar ajuta ca ele să se popularizeze în masa credincioșilor și asta ar fi o evoluție de tot însemnată. Nu putem osândi la mutism pe credincioși în decursul serviciilor; trebuie să coopereze și ei cu rugăciuni recitate cu glas mare în comun și cu cântări cântate împreună, în cor. Pe mulți acești îi atrage la sectari, că acolo recitează și cântă împreună rugăciuni și cântări știute de toți. Spre scopul acesta, *să se simplifice cântările*. Să se mențină numai un singur vers și acela să fie folosit pe toată linia și la fel. Rugăciunile „Tatăl nostru“ dela sf. liturghie, „Lumină lină“, „Invrednicește-ne Doamne“, și „Acum slobozește“ dela vecernie, să nu le zică numai cantorul, ci să le reciteze toți credincioșii împreună cu glas tare, tot asemenea și „Credeul“ la liturghie. În felul acesta credincioșii ar avea ocupațiune activă, pe care o ar săvârșă cu drag, ar fi mai atenți și ar sta mai cu plăcere în biserică și cu cât totul ar dura mai puțin timp, cu atâta ar simți în suflet mai viu impresii, și ar avea mai multă mângâiere.

*) Autorul pare a nu cunoaște »Rânduiala scurtă« aprobată de Roma a sf. maslu. N. R.

participând cu însuflețire la toate serviciile liturgice.

Lozinca: „Să evoluăm și noi“ să spulbere negura lozinței bătrâne: „Să rămâie toate cum eram pomenit“.

Itariu Gael

O nouă vizitație canonică a Preasfințitului Gherlei. Abia întors din vizitația canonică, ce s'a sfârșit cu peregrinajul la mănăstirea Sădului, Preasfințitul Gherlei și-a continuat calea apostoliei prin o întreagă serie de comune în apropierea reședinței, iar acum anunță, prin „Curierul creștin“, a treia vizitație canonică în acest an.

„Urmând cu drag — scrie în cuvântul său de anunțare — calea datoriei evanghelice, vom vizita următoarele parohii:

- August 22 Cetan (sfîntirea bis.) — Vad.
 „ 23 Bogata-română — Curtuiuș.
 „ 24 Bogata de sus — Calna.
 „ 25 Valea Groșilor — Dobrocina.
 „ 26 Fodora — Chizeni.
 „ 27 Simișna — Iapa.
 „ 28 Rus — Ciumeni.
 „ 29 Buzaș — Rogna.
 „ 30 Negreni — Curmeniuș.
 „ 31 Lozna — Valea Lozniei.
 Sept. 1 Preluci — Clit.
 „ 2 Cristolț — Cristolțel.
 „ 3 Valea Porcului (Maramurăș).
 „ 4 Rona de jos.
 „ 5 Borșa III (sfîntirea bisericii).
 „ 6—8 Mănăstirea Moiseiului.
 „ 9 Valea Borcutului.

Și de astădată, vizitația se sfârșește deci prin rugăciunile ce se vor depune la picioarele Maicii Domnului, drept mulțumită pentru harurile cerești ce se vor fi dat credincioșilor în cursul acestei vizite arhieresti. Pe cât știm, ele vor fi însă și în semnul unui eveniment mai semnificativ, că adevărat prin această nouă vizitație au fost văzute, în curs de câțiva ani, toate, ori aproape toate, parohiile celei mai impopulate parohii a provinciei noastre bisericești.

Este un record și acesta și unul dintre celele, cari sunt menite a da adevărata tărie istoriciei noastre.

Știri mărunte.

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiececesc a numit pe p. *Nicolae Galis* adm. parohial în Sfăraș.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit pe p. *Patriciu Mureșan* preot al III-lea la Satu-mare, iar următorilor preoți binemeritați le-a dat titlul de *protopopii onorari* cu facultatea de a purta brău roșu: p. *Alimpu Pop*, parohul din Dindileag, p. *Aurel Petrica*, parohul din Chirău, p. *George Manu*, parohul din Nima, p. *Demetriu Cușă*, parohul din Feldioara și p. *Ioan Melian*, parohul din Bonț.

Concurs. P. Ven. Ordinariat arhidiececesc publică, cu termenul de 31 August, concurs la următoarele parohii: *Bagin* — Bădeni (prot. Săraș), *Lupșa* (prot. Roșia), *Dârja* (prot. Dârjei), *Șerbenu* (prot. Reghin).

— P. Ven. Ordinariat de la Gherla publică, cu termenul de 1 Septembrie, concurs la parohia *Asagiul de sus*.

Măsuri școlare. În urma unei consfățiri dintre d. G. Petrovici, ministrul instrucțiunii publice, și inspectorii generali școlari, s'a hotărât: Să nu se mai înființeze nici un liceu sau gimnaziu. Gimnaziile sau liceele, cari nu vor da rezultate satisfăcătoare din punct de vedere didactic, să fie supimate, dacă nu se poate găsi alt mijloc de îndreptare. Se vor înființa școli comerciale de băieți și fete, o parte din liceele

și gimnaziile actuale transformându-se astfel în școli comerciale. Se va cerceta stadiul actual al construcțiilor școlare, și se va încuraja inițiativa particulară, pentru strângerea de fonduri. — D. Petrovici a anunțat, că d-sa dorește ca asemenea consfățiri să aibă loc în fiecare lună.

Locale. Dumineca viitoare, Adormirea Maicii Domnului, va predica în catedrală p. Dr. *Victor Macaveiu*, canonic mitropolitan.

— Primăria noastră, care, de-o bucată de vreme, părea că are de gând să stea liniștită, ocupându-se numai de propriile ei chestii de gospodărie, a început să dea mai nou iarăși semne de nervozitate, amestecându-se în lucruri, cărora ar trebui să le dea bună pace. E vorba de *suspendarea arbitrară a personalului didactic dela Atelierele Orfelinului nostru*, făcută, fără nici un temei legal, pe motiv că conducătorul acelora ar fi avut afirmative ceva diferend cu unul dintre consilierii prepotenți ai orașului. Chestiunea e de-o gravitate excepțională și va trebui să ne mai ocupăm de ea, dar am crezut că e bine să o punem deocamdată în forma aceasta.

Pelagra în România. Decând s'a ivit în principatele române, prin secolul al XVIII-lea, boala pelagrei n'a mai putut fi stărpită din casele țăranilor noștri, a căror aliment de bază îl formează mămăliga. Ba, numărul pelagroșilor a crescut chiar mereu, așa că la 1904 România înregistra circa 80,000 pelagroși, întrecând cu acest număr, proporțional, toate celelalte țări bătute de pelagră. Dela această dată numărul pelagroșilor a mai scăzut, astfel că în 1910 erau numai 53,000, iar cu doi ani mai târziu abia 46,000. Până în ajunul războiului ajunsesem că pelagra nu mai era un pericol pentru România. Războiul a sporit din nou numărul pelagroșilor, trecând pentru întâia dată, chiar și la populația capitalei. După încheierea păcii, situația s'a îmbunătățit atât de mult, încât anul trecut mai aveam abia vre-o 10,000 cazuri. Anul acesta stăm iarăși mult mai rău, cu deosebire prin Moldova și Basarabia, și răul e că deastădată boala se manifestă într-o formă atât de deprimantă, încât s'au ivit mai multe cazuri de sinucidere din pricina ei. — Vor trebui deci luate toate măsurile ca această boală, care nu e nici microbiană și nici nu se moștenește, să fie în sfârșit suprimată, fiindcă existența ei — o dovadă a mizeriei extreme — este în definitiv o rușine pentru țara care o adăpostește.

O lămurire. P. *Ioan Medan* din Măgureni (jud. Satu-mare) ne cere publicarea următoarelor șire: »In mai multe numere ale ziarului *Biruința* din Cluj au apărut, în toată alegerea generală, o seamă de articole tendențioase referitoare la conduita politică a preoților române unite, din părțile de nord ale Ardealului, cari articole aveau semnatura: *Ioan Medan*. După ce însă între preoții români uniți nu mai este, după cât știu, un al doilea cu acest nume și în părțile noastre nu se găsește acest nume nici la vre-un alt intelectual, ceice mă cunosc cred că eu sunt autorul acelor articole. Mă simt deci obligat să declar, că autorul acelor articole nu sunt eu și că nu mă identific nici cu conținutul acelor, deși ele cuprind în parte și adevăr. Semnatura nu poate fi decât un pseudonim, care însă putea fi mai bine ales«.

O fabrică de aeroplane. »Prager Presse« publică de curând următoarea informație: În Brașov se va începe construirea unei fabrici de aeroplane. Capitalul de bază al întreprinderii va fi de 120 milioane lei. Statul, cointerestat, va aduce un aport în natură de 340 arii teren. Fabrica »Astra« din Arad aduce mașini în valoare de 36 milioane lei. Principalii acționari sunt: Statul, al cărui aport e evaluat la 30 milioane, »Astra« 40 mil. (36 mil. în mașini și 4 mil. în numerar). Creditul industrial 7 și jum. mil. Fabrica franceză »Lorraine Dietrich« 25 mil. lei, fabrica de aeroplane »Bleriot« 15 mil. lei. — Restul va fi subscris de diferite bănci particulare.

Intruinare colegială. În atențiunea absolvenților dela 1916 ai liceului nostru din Blaj, suntem rugați să facem loc următoarelor șire: »Iubite coleg — La intru-

nirea colegială de 10 ani dela absolvirea liceului ce se va ținea negreșit în ziua de 28 August 1926 în Blaj, Te așteptăm cu drag. În aceeași zi împlinindu-se 10 ani dela intrarea României în războiu, vom proslăvi memoria colegilor morți pe câmpul de onoare, prin așezarea întâieii plăci comemorative de acest fel la liceul nostru. Datori suntem să aducem toată jertfa, ca prin participarea comună — dela care nu este îngăduit nimănu să lipsească — să facem și tabloul care nu-l avem, din cauza vitregiei vremurilor ce ne-au despărțit. **Programul zilei:** 1. La ora 8 și 15' întâlnire în curtea liceului. 2. La ora 8 și 30' concentrarea colegilor în clasa VIII-a a liceului, fiecare în banca lui. Se va striga catalogul și apoi se vor plăti taxele pentru: Masa comună dela amiază Lei 100, banchetul de seara cu muzică Lei 200, fotografierea Lei 500, placa comemorativă Lei 100, cheltuieli diverse (cunună, parastas, etc.) Lei 100. 3. La ora 9 sf. liturgie și parastas pentru profesorii și colegii repausați. 4. La ora 10 și 30' desvălirea plăcii de marmură cu numele colegilor morți pe câmpul de luptă. 5. După desvălirea plăcii pelerinaj la mormântul fostului profesor Octavian B. Banfi, unde se va pune o cunună. 6. Vizită la Inalt Preasfințitul mitropolit. 7. La ora 12 $\frac{1}{2}$, masă comună cu invitați. 8. După masă vizitarea instituțiilor și fotografierea. 9. La ora 8 seara (20) banchetul de adio în grădina din Veza. — Blaj, la 28 Iulie 1926. — Cu dragoste colegială: *Dr. Alexandru Ceșanu, Victor Fodor, Ioan Brânzeu, Dumitru Onoriu Suciu*.

† **P. Petru Caba**, fostul paroh în Nadișul român (eparhia Gherlei), s'a stins la 24 Iunie c. în anul 73 al vieții și 52 al preoției sale cinstite. — Odihnească în pace!

† **A. Albon n. Buzac**, văduva fostului preot din Doștat (arhidieceză), s'a stins la 27 Iulie c. în Miercurea-Ciuc, în anul 67 al vieții sale. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“.

F. Cluj. Știm și noi de dorința celei a pus la cale comunicatul din ziarul »Ușăg« și cunoaștem prea bine tot ce s'a făcut sub trecuta guvernare averescă pentru realizarea acestei dorinți. Că sub actualul guvern averescă ce s'a făcut și ce are să se mai facă în acea direcție nu știm și nu putem ști, dar un lucru e mai presus de orice discuție: Atâta timp, cât vor dăinui — și, pe cât știm, dăinuiesc încă — motivele, pentru cari în rândul trecut politicianismul n'a putut isbuti acolo unde el nu trebuie să aibă nici un cuvânt, dorința de care ne scrieți, va continua să rămână o dorință. Știți, vorba ceea: Paște, murgule...

»Telegraful român«. Sibiu. Am adunat la un loc tot ce s'a lucrat, de vre-o 6 ani, din partea ortodoxiei Dvoastră pentru a nimici biserica noastră și așezându-le pe altarul zdrobit al bisericii noastre din Poiana le ardem acum, în mijlocul unor frumoase cântări de învingere, pregătind cenușa de lipsă, pe care e vorba să ni-o punem pe cap, după ce veți binevoi a publica »acte și documentele lămuritoare« în legătură cu faimosul »caz dela Hamba«. La focul dela acest altar, aprins ca prin minune cu putere de sus, citind deocamdată numai documentele noastre, vedem în »lumina cea adevărată« chipul îngrozit al autorului celeilalte broșuri cu »acte și documente«, spulberate, se pare, în chip definitiv, prin actul de elementară dreptate făcut acolo de autoritățile agrare, cari au ținut să ne întărească în situația pe care am avut-o. Și apoi să știți, că oricâte »documente« ați avea și orice ar cuprinde acelea, ele nu vor putea scoate din lume nici când documentul atât de compromițător al simpaticului prefect dela Sibiu, a căruia proză oficială ne-a făcut serviciul cel mai prețios cu putință. De aceea, probabil, Dvoastră nici nu ați încercat măcar un răspuns apropos de acest document, care ar merita să fie așezat în toate colțurile provinciei noastre bisericești. — Pregătim deci cenușa și fiindcă o să avem multă, fără a ajunge poate în situația de-a trebui să ni-o punem pe cap, putem să servim, la nevoie, și pe ceice vor trebui, sperăm, să evacueze pozițiile noastre din Hamba.

G. Sovata. Distanța dintre Blaj și Sovata este mult mai mică decât să nu fi aflat și noi despre evenimentele din sinul micii noastre colonii »scăldătoare«. K. O. Dak nădăjduia, cu bune temeiuri, să se poată instala în cuibul părăsit de iubitul său K. Limisch, dar aflând că temperatura sentimentelor juvenile ale bunului prieten al acestuia se urcă acolo în proporție inversă cu restul temperaturii, s'a decis iremediabil să nu mai conteze în viitor pe statornicia în... credință a celor n'au atins încă vrăsta de 40 ani. — Incolo, să sperăm că multe schimbări de front ce ni-se semnalează de acolo, vor sfârși totuși prin revenirea tuturor la adevărata lor matcă.

P. Năsăud. Despre articolele catehetice de cari ne scrieți nu avem nici o cunoștință, fiindcă n'au sosit la redacție. Iar cât privește pe alte persoane, dacă nu ni-se spun nume, nu suntem în situația de-a ști despre ce este vorba. Atâta știm, că în coloanele noastre selecția materialului de publicat nu s'a făcut decât după singurul criteriu corect: Dacă scrisul a intrat în cadrele preocupărilor noastre și dacă a atins măsura de-a putea fi utilizat, fără prea mari prefaceri din partea redacției. — Și așa are să fie și deacum înainte.

F. Iași. Dacă lucrul stă cum spuneți — și asta se va putea controla numai după întoarcerea din concediu a administratorului nostru —, toate se vor aranja potrivit cu dorința Dvoastră, despre ce o să vă avizăm la timpul său.

B. Sâmpetru. Lucrul s'a aranjat în secul dorit.

Administrația centrală capitulară.

No. 102—1926.

De vânzare.

Capitulul mitropolitan gr.-catolic român din Blaj vinde prin licitație, cu oferte scrise, **2701 metri steri lemne focale de fag, calitatea primă.** Licitația se va face în ziua de 20 August 1926.

Lemnele se află în pădurea comunei Buzaș, 4 km. depărtare de Ileanda-Mare, jud. Someș.

Cu ofertele deodată licitanții vor depune o **garanță de 10% din prețul oferit, în numerar, efecte publice, sau scrisoare de garanță dela vre-o bancă.**

Informațiuni se pot lua dela Administrația centrală capitulară, sau la fața locului în Buzaș, dela gornicul pădurii fundaționale »A. Frâncu«.

Buzaș, la 5 August 1926.

1—2 (197)

Dr. A. Chețianu
administrator capitular.

Atragem atențiunea veneratului
Cler asupra societății

„BELGO-ROMANA“

cel mai solid institut de asigurări și reasigurări în România. **Asigurări contra focului**, cu cel mai redus tarif (în afară de cartel). În relațiune contractuală cu Episcopia Lugojului. Din premiul asigurațiilor în parohie 10% spre scopurile parohiei (în dieceza Ludojului, fondului diecezan). **Asigurări pe viață**, tipurile cele mai avantajoase și moderne!

DIRECȚIUNEA GENERALĂ: București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ: Timișoara,
Bul. Regina Maria No. 6.

(167) 3—24

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 29—52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: **Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale** etc., precum și o dăjdii bisericești: **Yestminte și Prapori** din cele mai bune stofe elvețiene, apoi **Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori** cu prețuri convenabile. :
Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele. ☐

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

Cetiți și răspândiți „UNIREA“.

Aviz

pentru anul școlar 1926|27.

În conformitate cu dispozițiile mai recente ale autorităților școlare, terminii pentru începerea anului școlar 1926/27 — publicați în Nr. 29 al *Unirii* și al *Unirii Poporului* — se modifică în ce privește **liceul de băieți și liceul de fete din Blaj** în sensul următor:

În 25—31 August a. c. se vor face în scris anunțările pentru primire.

1—3 Septembrie se vor aviza părinții despre primire.

9—11 Sept. se vor ținea examenele particulare și integrale.

16—18 Sept. se va ținea examenul de bursă, examenul de primire în cl. I, examenul de corigență cu elevii și elevele din cl. IV, V, și VIII.

20—23 Sept. se va ținea examenul de corigență cu elevii și elevele din cl. I—III și VI—VII.

20—25 Sept. se va ținea examenul de admitere în cl. V-a.

24—25 Sept. se vor prezenta și înscrie elevii primiți în cl. I—VIII.

26 Sept. Invocarea Spiritului sfânt.

Examenul de bacalaureat se va ținea dela 25 Sept. — 10 Octombrie a. c. în localitatea ce o va designa Onor. minister.

Direcțiunea.

„Unirea“

nu-i iertat să lipsască de
pe masa nici unui bun
creștin. o o o o o o

Atențiune

Fabrică românească de clopote
din cel mai bun material

Turnătorie de fier și metal

(120) 4—3

Primește orice comande pentru turnat după model sau după obiecte, piese de motoare, mori, mașini etc. până la 2000 kgr. greutate bucată.

Cumpără tuciu vechi și aramă veche în orice cantitate.

VASILE HOZA

SIBIU Str. Lungă 34.

□ □ RECLAMA □ □

:: este sufletul comerțului ::

Cărți bisericești.

Apostolul, sau faptele și epistolele ss. Apostoli f. 4., leg. cu călcăiu de piele . . .	320
Evangelia dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi,	30
Euhologiu, leg. în pânză	220
Orologier, leg. în pânză	220
Octoih mic, 8 ^o leg. simplu	75
Pentecostar mic, 8 ^o leg. simplu	75
Octoih și Pentecostar, legat într-una . . .	120
Prohodul Domnului, Nostru Isus Hristos	10
Antologion sau Mineiul, care cuprinde în sine slujbele dumnezeieștilor sărbători:	
Tomul I. leg. cu călcăiu de piele . . .	540
Tomul II. III. leg. » » » »	700
Evangelia, leg. cu călcăiu de piele . . .	450
Psaltire, broș., simplă	75
Tricid, cu călcăiu de piele	380
Rânduiala sf. Ungerii, carea se cântă de un preot	2
Strajnic, ciril, legat	80

Cărți pentru cateheză.

Micul catehism cu elementele bibliei cl. I—II	8
Catehism pentru clasa III—VI. primară . . .	20
Istoria biblică IV—V	—20
Liturgică pentru clasa V. și VI. a școlii primare (în lucrare)	—
Istoria bisericească pentru cl. V. VI-a școlii primare	5

Cărți de școală primară.

Dela Librăria Seminarială din Blaj se comanda următoarele cărți de școală primară cari cu toată scumpetea de azi nu li-a crescut prețurile, rămânând la cele vechi:

1. »Abecedar« Precup-Cocișiu Nr. de a. Lei 6 1011—1924.
2. »Cetirea« cl. II. de T. Cocișiu Nr. de a. 1096—1924.
3. »Cetirea« cl. III. de T. Cocișiu Nr. de a. 1096—1924.
4. »Cetirea« cl. IV. de T. Cocișiu Nr. de a. 1096—1924

Librăria Seminarului, Blaj.

NOVOTNY**TIMIȘOARA**